

MAART 2026

DE DIJKVERSTERKINGSKRANT

Editie 5 | rijkswaterstaat.nl/dijkversterkingmarken | facebook.com/dijkversterkingmarken | dijkversterkingmarken@rws.nl | 06 557 646 51

Haven weer bijna tiptop

Foto: Jan Pieter Schouten

De afgelopen maanden is er hard gewerkt in de haven. Er is gebaggerd, de Middelbreg is vervangen en de rijbanen zijn opnieuw bestraat. Vanwege de vorst in januari werken de stratenmakers op enkele plekken door tot in april. Verder ligt de haven er binnenkort weer tiptop bij: laat de bezoekers en boten maar komen!

Verder in dit nummer:

Historische sluis ontdekt bij dijkwerkzaamheden
[Lees meer op pagina 3](#)

Veelgestelde vragen over het kruis
[Lees meer op pagina 4](#)

Weerbericht

In maart is het op Marken vaak nog fris en wisselvallig, met temperaturen tussen de 6 en 10 graden. Door de wind vanaf het water kan het soms kouder aanvoelen. Regenbuien worden afgewisseld met droge perioden en af en toe een zonnige dag. In april wordt het weer duidelijk milder. De temperatuur loopt dan op naar gemiddeld 10 tot 15 graden en bij zon kan het al aangenaam zijn.

“Ik geniet nog elke dag van Marken. Deze plek is uniek. Er is gewoon niet iets vergelijkbaars.”

[Lees meer op pagina 2](#)

Werken tegen de klok in

De aannemer is in januari met de afwerking begonnen op het stuk tussen de haven en de Bukdijk. Dit wandelpad is hier naar verwachting tot na de zomervakantie volledig afgesloten. Vanaf half maart is ook het pad tussen de haven en de N518 afgesloten, zodat we hier aan de afwerking kunnen beginnen. Later dit jaar verplaatst het werk zich ook naar dijkvakken op de Zuidkade. We werken in principe in twee dijkvakken tegelijk.

Actuele informatie over planning en afsluitingen vindt u in de BouwApp.

Afwerking

COLUMN

Elke keer als ik op Marken ben, denk ik: wát een werk is hier verzet. Het zand ligt inmiddels bijna overal op hoogte. Daarmee hebben we een belangrijke mijlpaal bereikt. In januari is dan ook een nieuwe fase aangebroken in de dijkversterking van Marken: de afwerking.

De afgelopen twee jaar is met een speciaal spoeiponton zand aangebracht tegen de Westkade en Zuidkade. De komende anderhalf jaar werken we dat zand af met stortsteen en zetsteen aan de buitenkant. Het binnentalud krijgt een bekleding van klei, teelaarde en uiteindelijk gras, en het wandelpad boven op de dijk wordt opnieuw bestraat met klinkers. De hele dijk wordt dus uiteindelijk net als de proefvakken die u al kent.

Op de dijkvakken waar we aan het werk zijn, hebben we afzettingen geplaatst. U mag deze werkvakken niet betreden, ook niet als het er rustig uitziet. Helaas zagen we in het begin te vaak dat mensen toch door de werkvakken liepen. Er wordt gewerkt met machines en grote stenen. Het is gevaarlijk én we moeten het werk stilleggen als iemand het werkvak inloopt. Dat zorgt voor vertraging. Blijf daarom op de wél toegestane routes.

Na de oproep van de Eilandraad is het aantal mensen dat door de hekken liep gelukkig flink afgenomen. Dank voor jullie begrip en medewerking. Met elkaar zorgen we ervoor dat dit grote werk niet alleen goed, maar vooral ook veilig kan doorgaan - en daar mogen we straks met recht trots op zijn.

Hartelijke groet,

Marieke Werkman,
omgevingsmanager Rijkswaterstaat

BLIK VAN DE BEWONER

Trijntje Visser werkt al meer dan 10 jaar als coördinator van de VVV op Marken. Hoe beleeft zij de dijkversterking? En welke ontwikkelingen ziet zij in het toerisme op Marken?

‘Hier in het huisje in de haven werden vroeger scheepsbenodigdheden verkocht. Later kon je er foto’s in klederdracht maken en kleding en ijsjes kopen. Die winkel is – dankzij vele vrijwilligers – uitgegroeid tot een echt VVV-kantoor. In het toeristenseizoen staan we hier klaar om bezoekers de weg te wijzen naar de vele bijzondere plekken op het eiland, zoals de Vuurtoren, de Rozewerf en de Kerkbuurt. Maar ook naar de horeca, Sijtje Boes, de klompenmakerij of het Marker Museum, waarvoor ik ook actief ben.

Het toerisme op Marken is heel divers. Er komen groepen van de boot en met de bus. In de winter gaat het door. Vroeger zag je veel Aziaten, tegenwoordig vooral mensen uit het Middellandse Zeegebied, van Spanje tot Turkije. Een bijzondere categorie zijn de individuele toeristen, die zelf de route naar Marken uitpluizen. Vanuit Amsterdam komen ze aan met de Marken Express, de auto, de fiets of gewoon met de EBS-bus. Deze toeristen nemen gemiddeld de meeste tijd om ons eiland te ontdekken.

Juist voor deze groep bezoekers is het – net als voor de bewoners – jammer dat er regelmatig afsluitingen zijn van het kruinpad. En soms zijn ze teleurgesteld dat de ijsbrekers er tijdelijk niet zijn. Vanuit de VVV leggen we uit waarom de afsluitingen nodig zijn. De dijkversterking past bij het verhaal van Nederland en het water. Ik vind het belangrijk dat afsluitingen goed gecommuniceerd worden. Maar we hoeven niemand weg te jagen: alle mooie plekken zijn in principe te bereiken.

Ik weet natuurlijk dat sommige Markers overlast ervaren door toerisme, maar al met al brengt het welvaart en gezelligheid en ondersteunt het voorzieningen zoals de supermarkt of bus. Ik reis zelf graag met de Marken Express en de bus. Vanaf de boot maak ik altijd weer foto’s, hoe vaak ik de route ook al heb gevaren.

Als ik Marken binnenkom, dan ervaar ik meteen een soort ‘rust’. Ook toeristen zeggen dat wel eens tegen me. Dat komt door de bijzondere monumentale huizen. Er is hier nog zo veel intact van de oorspronkelijke structuur. Daar zijn we heel zuinig op. Ik geniet nog elke dag van Marken. Deze plek is uniek. Er is gewoon niet iets vergelijkbaars.’

Werk in uitvoering

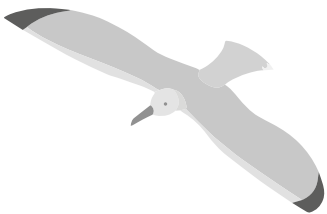

Foto: Jan Pieter Schouten

De Middelbreg heeft nieuwe palen van tropisch hardhout.

Foto: Jan Pieter Schouten

We hebben de haven gebaggerd, zodat die weer diep genoeg is voor de boten.

Foto: Jan Pieter Schouten

De belangrijkste rijbanen zijn klaar. Er wordt nu op andere plekken in de haven gewerkt.

Foto: Jan Pieter Schouten

Tussen de haven en de Bukdijk krijgt de binnenzijde klei en teelaarde, en de buitenzijde steen.

Foto: Liliane Spijker

De beste havenpalen zijn verplaatst naar de vuurtoren, zodat schepen er weer veilig kunnen afmeren voor bijvoorbeeld vers water.

Historische sluis ontdekt bij dijkwerkzaamheden

Tijdens werkzaamheden aan de dijk op Marken is opnieuw een bijzondere archeologische vondst gedaan. Bij het verwijderen van een deel van de puinfundering stuitte aannemerscombinatie Hof op Marken op resten van een historische sluis. De vondst biedt nieuw inzicht in hoe de bewoners van Marken in het verleden omgingen met waterbeheer, dijkonderhoud en landbescherming.

De sluis werd gevonden tijdens het verwijderen van de puinfundering tussen de Rozewerf en de vuurtoren. Bij het graven kwamen gemetselde structuren van baksteen en mortel tevoorschijn. 'Zodra zoiets wordt aangetroffen, leggen de uitvoerders het werk stil en nemen zij direct contact met ons op,' vertelt projectleider Rogier de Groot van archeologisch adviesbureau RAAP. 'Wij hebben de locatie vervolgens onderzocht en vastgelegd. Het gaat om een constructie die in de dijk zelf is gebouwd.'

Resten van de sluis op
Marken. Op basis van het
formaat en de hardheid
van de bakstenen gaan
archeologen ervan uit dat
het gaat om een sluis uit
de 18e of 19e eeuw!

Toevalsvondst tijdens onbegeleide werkzaamheden

De ontdekking past binnen het bredere archeologische begeleidingsprogramma bij de dijkversterking van Marken. Het eiland kent immers een lange geschiedenis van strijd tegen het water en veel oudere structuren liggen verborgen in en onder de dijk. Daarom zijn vooraf zeven locaties aangewezen waar mogelijk archeologische resten worden verwacht en waar de werkzaamheden archeologisch worden begeleid. De sluis werd gevonden in zo'n zone, maar toch was de vondst onverwacht. Net als de eerdere toevalsvondst in 2023 in het water ten zuiden van de Zuidkade van Marken. Daar kwamen tijdens werkzaamheden onverwacht houten planken en een paal aan het licht. Nader onderzoek wees toen uit dat het ging om hout uit het Oostzeegebied van rond 1760/1761: waarschijnlijk resten van een verdrongen werf.

Sluis uit de 18e of 19e eeuw

De recent gevonden constructie bestaat uit 2 tegenover elkaar liggende gemetselde wanden met stevige zijstukken en natuurstenen elementen. In het natuursteen zijn gaten zichtbaar waarin vermoedelijk ooit een houten sluisdeur heeft gezeten. Van die deur is niets meer bewaard gebleven. 'Op basis van het formaat en de hardheid van de gebruikte bakstenen en het mortel verwachten we dat het om een sluis uit de 18e of 19e eeuw gaat,' aldus Rogier. 'Het is geen brede sluis, hooguit twee meter, en daarmee zeker te smal voor grote schepen. Waarschijnlijk was de sluis bedoeld voor het gecontroleerd afvoeren of tegenhouden van water. Mogelijk kon er ook een klein vissersbootje doorheen.'

Zorgvuldige vastlegging

De vondst is inmiddels uitgebreid gedocumenteerd. Archeologen pasten daarvoor *fotogrammetrie* toe: een methode waarbij door middel van honderden foto's vanuit verschillende hoeken een 3D-model wordt gemaakt van de structuur om zo een nauwkeurig beeld van de constructie te krijgen. Ook is de sluis met GPS ingemeten en zijn de gegevens gekoppeld aan geografische informatiesystemen (GIS).

'Al deze informatie verwerken we in een archeologisch rapport,' zegt Rogier. 'Daarnaast raadplegen we historische bronnen om te kijken of er vermeldingen zijn die aansluiten bij deze vondst.' Zo hopen de onderzoekers meer te weten te komen over een eerdere dijkversterking of -ophoging waarbij mogelijk het dak van de sluis is verdwenen. De sluis blijft zitten waar die zit. 'De archeologische informatie is in elk geval veiliggesteld door de uitgebreide documentatie,' benadrukt Rogier.

Waardevolle aanvulling op de geschiedenis

Hoewel sluizen in Nederland vaker voorkomen, is deze vondst voor Marken bijzonder. De sluis vormt een tastbaar onderdeel van de waterstaatsgeschiedenis van het eiland en laat zien hoe bewoners zich eeuwenlang probeerden te beschermen tegen een soms woeste Zuiderzee. 'In de strijd tegen het water zijn in de 17e en 18e eeuw delen van het eiland verloren gegaan. Dit soort waterwerken speelde een belangrijke rol bij het beschermen van het land.' De vondst draagt daarmee bij aan de verdere reconstructie van de ontwikkelingsgeschiedenis van Marken en vormt een waardevolle aanvulling op het bestaande historische beeld.

Raad het woord!

Hoe werkt het? Vul de antwoorden in. Neem daarna van elk antwoord de eerste letter. Samen vormen deze beginletters de oplossing!

- 1. Oorspronkelijk en traditioneel...
- 2. Onderlaag waarop de dijk is opgebouwd...
- 3. Heuveltje waar van oudsher huizen op Marken op werden gebouwd...
- 4. Dier met stekels dat zich kan oprollen...
- 5. Plant die veel voorkomt langs de dijk...
- 6. Hierop kun je heerlijk wandelen rond Marken...
- 7. Plek waar water gecontroleerd wordt toegelaten...
- 8. Alles wat groeit en leeft om je heen: planten, dieren en landschap...
- 9. Pompt water weg om het land droog te houden...

Stuur je foto met alle ingevulde velden en het antwoord voor maandag 6 april naar dijkversterkingmarken@rws.nl. Onder de goede inzendingen verloten we een lunchbon van 50 euro bij De Taanketel.

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									

Nog even over... ‘het kruis’

In oktober leverden we het aangepaste kruispunt op bij de voetgangersoversteek. De oude situatie was te onveilig voor de wandelaars. Toch kregen we kritische vragen over de verkeersveiligheid van juist de nieuwe situatie.

Een aantal mensen vroeg zich waarom er bijvoorbeeld geen lantaarnpalen staan. Dat komt door regels voor natuur en de bescherming van het dorpsgezicht van Marken. Op deze locatie mag ‘s nachts geen verlichting branden en we mogen hier geen hoge lichtmasten plaatsen. Daarom hebben we de ‘kattenogen’ aangebracht. Dit zijn ingebouwde lichtpunten die overdag opladen met zonne-energie. In het donker markeren ze de stoeprand van de vluchtheuvel, zodat de oversteek beter zichtbaar is.

Bebording
Andere opmerkingen van Markers gingen over de bebording. Zijn de vluchtheuvel en verkeersdrempel wel duidelijk aangegeven, vooral vanuit Monnickendam? Aan beide kanten van de weg staat nu een bord dat wijst op de oversteekplaats met verkeersdrempel. Dat voldoet in principe aan de richtlijnen voor bebording.

Verkeersveiligheid
De vragen die u ons stelt hebben natuurlijk alles te maken met zichtbaarheid en verkeersveiligheid. Het ontwerp voldoet aan de eisen. Maar we begrijpen wel degelijk de zorgen. Daarom zijn we onlangs opnieuw in overleg gegaan met de provincie. We verkennen samen of er bijvoorbeeld bebording moet worden aangepast of extra markering op de weg kan worden aangebracht.

Foto: Jan Pieter Schouten

Door de lens...

Wanneer de motoren zwijgen, neemt de natuur het over. Deze foto, gemaakt in januari door **Sanja Lucardie**, laat een wel heel bijzonder tafereel zien op de dijk van Marken met noorderlicht. De donkere wintermaanden leveren soms prachtige plaatjes op!

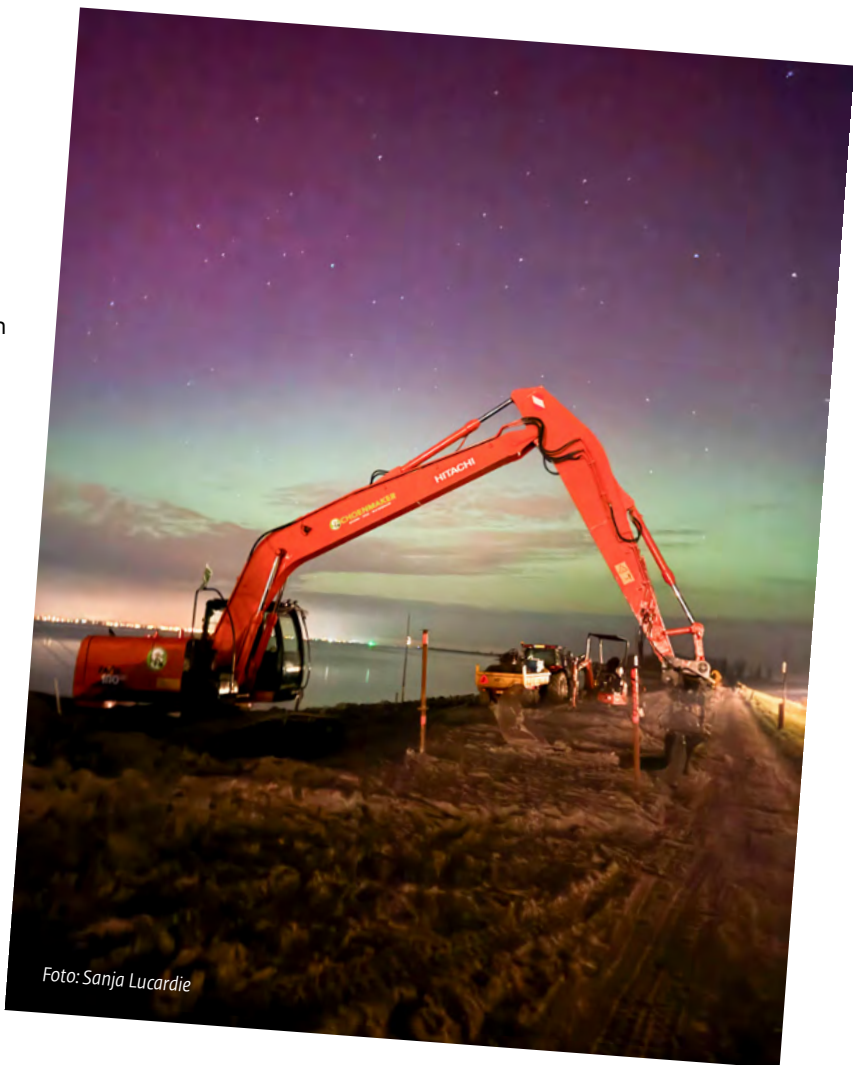

Foto: Sanja Lucardie

Colofon

Dit is een uitgave van Rijkswaterstaat in samenwerking met aannemerscombinatie Hof op Marken.

Kijk voor meer informatie over de dijkversterking op rijkswaterstaat.nl/dijkversterkingmarken.

Of volg ons via facebook.com/dijkversterkingmarken.

De dijkversterking Marken is onderdeel van het hoogwaterbeschermingsprogramma. Kijk op hwbp.nl voor meer informatie.

